

Merkel az orosz-ukrán háborúról:

2008 Bukarest = 1938 München?

Miután Oroszország megtámadta Ukrajnát, a német politikai társadalom utólagosan megtagadta a Willy Brandt által elindított keleti politikát, mely a hidegháború éveiben az enyhülést hozta. Schrödert megszegényítették, és a vezető politikusok – Steinmeiertől Kubickiig –, akik addig a keleti politika elkötelezett hívei voltak, mind sietve nyilvánosan hamut szórtak a fejükre.

A Spiegel 2022. november 26-i száma 10 oldalas riportot közöl Angela Merkellel: *Königin im Exil* címen. (A riportot Alexander Osang készítette.)

Merkel 16 évig volt kancellár. A 2008-as bukaresti NATO-csúcsot, ahol Németország és a nyugat-európaiak megakadályozták Ukrajna és Grúzia felvételét (szemben az amerikaiak azonnali felvételt követelő álláspontjával), valamint a minszki tárgyalásokat is (melyek garantálták, hogy Ukrajna orosz-lakta területein az orosz lehet a hivatalos nyelv) úgy tekinti, mint amikor a nyugati hatalmak 1938-ban Münchenben megegyeztek Hitlerrel Csehszlovákia feldarabolásában, és ezzel időt nyertek maguknak a háborúra való felkészüléshez.¹ Ezekkel az engedményekkel – Merkel szerint – időt vásároltak Ukrajnának, hogy felkészülhessen az oroszok elleni háborúra. Merkel saját magát nem a megalkuvó, hanem a stratégia Chamberlain szerepében szeretné láttatni.

Az én szememben azonban Merkel ezzel nem emelkedett a széleslátókörű politikusok közé. Egyrészt változatlanul nem azonosítom Putyint Hitlerrel.² Másrészt a München-korabeli Csehszlovákiát sem azonosítom a mai Ukrajnával, s így az akkori szudétánémetek helyzetét sem a háború előtti ukrajnai oroszokéval. München előtt Csehszlovákia polgári demokrácia volt, az orosz támadás előtti Ukrajna viszont a 8 és fél millió orosz és a többi nemzetiséget elnyomó maffiaállam. De különösen visszatetsző Merkel azon álláspontja, hogy a minszki egyezményekben az ukrajnai oroszoknak a nyelvük hivatalos használatára ígéretet tevő passzusok úgy tekintendők, mint az annak idején Hitlernek adott engedmények... Tehát a mai Európában a kisebbségi jogok (hivatalos nyelvhasználat) kilátásba helyezése csupán ürügy valamilyen politikai cél elérése, vagy veszély elhárítása érdekében?

Pozitív kicsengésű viszont e hosszú interjúból az orosz-ukrán háború kapcsán Merkel azon megjegyzése, melyet elődjére és példaképére, Helmut Kohlra hivatkozva tesz. Szerinte Kohl most azt tervezné, hogy a háború befejezése után hogyan lehetne újjáépíteni a gazdasági kapcsolatokat Oroszországgal. És – jegyzi meg Merkel – Oroszországot komolyan kell venni; ez nem a gyengeség, hanem az okosság jele.

Az interjúból megszólal a szociáldemokrata Sigmar Gabriel is, aki Merkel idején (2013 és 2018 között) alkancellár és külügyminiszter volt. Nem teszi felelőssé Németországot az orosz

¹ Lásd erről Tóth Péter elemzését: A NATO bukaresti csúcstalálkozója. <https://svkk.uni-nke.hu/document/svkk-uni-nke-hu-1506332684763/svki-elemzesek-2008-3-a-nato-bukaresti-csucstalalkozoja-talas-p.original.pdf>
8. lapszámunk teljes egészében az orosz-ukrán háború témájával foglalkozik.

² Kiss Károly: Orosz fasizmus? Utódaink Jövője, Esmék és ideológiák.

gázimport miatt, hiszen az az EU 2002-es energiapiaci liberalizálásnak megfelelően történt. Továbbá azt állítja, hogy Ukrajna megtámadására nem került volna sor, ha még mindig Merkel lenne a kancellár. – És itt egy szokatlan dolog történik – legalább is a Spiegel hasábjain szokatlan, mert szinte nincs olyan számuk, melyben Orbán Viktort ne gyaláznák. Gabriel arra hivatkozik, hogy O. V. magyar miniszterelnöknek is ugyanez a véleménye, melyet októberi berlini látogatása során fejtett ki egy sajtókonferencián.

Merkel az NDK bukásából azt tanulta meg, hogy az átlagember számára a gazdasági stabilitás és jólét fontosabb, mint a demokrácia. Ezt az elvet most is vallja, és ezért nem ért egyet azzal a jelelegi német politikai elittel, amely „értékalapú” politikát kíván folytatni.

Németországban Ukrajna katonai megsegítésének és az „értékalapú” politikának a kormányon belül a fő szószólója Annalena Baerbock külügyminiszter. Ő akár az utolsó ukrán katonáig és az ország teljes lerombolásáig is folytatná a háborút – mint az ukránok eszelős elnöke. (KK)

Merkel viszont azt vallja, hogy „Nem mindenki hajlandó megfagyni Ukrajnáért”.

Bp. 2022. december

Kiss Károly